

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyeszedem ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre 3	korona.	Rudnyánszky Gyula.	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egészévre 12	"			Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.
Vidékire: Negyedévre 5	"			
Egészévre 20	"			

Fenyéri Zádor Lajos.

A debreceni első takarékpénztár vezérigazgatója.

május 28.

A debreceni első takarékpénztár legközelebb tartott igazgatósági ülésén az elnökségről leköszönt négyesi Szepessy Antal helyére Fenyéri Zádor Lajos nagykereskedőt, a Kereskedő társulat elnökét választotta meg vezérigazgatónak.

A megválasztott a személyében összpontosult bizalmat elfogadta és mi hisszük, hogy Zádor Lajos munkássága ezen elsőrangú pénztáratnak szellemi és anyagi hasznára leend.

Zádor Lajos élete egy nyitott könyv. E könyvből mindnyájan tanulhatunk. Tanulhatunk ernyedetlen szorgalmat, soha feltűnést nem kereső, de mindig a köz javát célzó lankadatlan tevékenységet, melyből mindig hiányzik az önösség. Zádor Lajos tehetségével, munkaszeretetével egyesíti nemes gondolkodását és sohasem követi azt az utat, melynek irányával az ő jó szíve nem ért egyet. Aki ő benne helyezi bizalmát, az nem csalódik, mert amit a

férfiu érett meggyőződése, a jó ember jóakarata kivihet, azt ő örömmel juttatja diadalra. Részt nem kér sem az elismerésből, sem a hálából. Az ő önzetlen munkássága hasonlít a nemes rózsátó fakadásához, mely meghozza virágát anélkül, hogy törődne azzal, hogy ki fog színes pompájában gyönyörködni. Emberszerető szíve nemesak azokkal érezeti jóságát, kik a vér kötelékeivel vannak összefűzve vele, hanem a tőle távolabb állók ügyeit is magáévá teszi és épp oly lelkiismeretességgel karolja fel azokat, mintha személyes ügyei volnának. Gondolatait mindig szíven szűri keresztül és éppen azért átérti a mások örömeit és szenvedéseit egyiránt. Ember a szó legnemesebb értelmében és bár cselekedeteit a reális élet kohójában teszi tartóssakká, hasznosakká, telve van lelke a legnemesebb idealizmussal, ami aztán fényt ad közhasznu tevékenységének.

De lássuk immár munkás életét . . .

Született Sopronban előkelő családból. Edes atya ügyvéd és váltó jegyző volt. A gondos szeretettel nevelt ifjú középiskolai tanulmányait Győrött és Pápán végezte. Már zsenő gyermekkorában nagy hajlamot érzett a gyakorlati

pályára és bár klasszikus műveltségű edes atya szívesebben látta volna jeles tehetségű és ernyedetlen szorgalmu fiát a tudományos pályák egyikén haladni — mégis beleegyezett, hogy fia természetadta hajlamát követhesse. Zádor Lajos tehát a kereskedelmi pályát választotta és tíz évi szorgalmas munkásság után az akkor országos hírű Alter és Kiss féle dívatüzletnek segéde, majd egyik oszlopyának vezetője lett.

Később a hatvanas évek elején szíve Debrecenbe vonzotta Szabó Lajosnak — később apósának — üzletébe lépett, mint társ. Hét év múlva teljes önállóságra vágyván 1878-ban megalapította ma is fennálló dívatüzletét, mely ma városunk legnagyobb és legkeresettebb dívatüzleteinek egyike.

Zádor Lajos Debrecenben történt letelepedésének első pillanatától kezdve élnék részt vett a közügyek szolgálatában. Huzamosabb ideig volt pénztárosa a kereskedelmi kórháznak, több éven át ádásosan töltötte be a kereskedő-ifjak társulata elnöki tisztét. Nem disznak tekintette ezen állást, hanem munkamezőinek és éppen azért a Zádor Lajos érdeme az, hogy ezen társulat ma egyike

Egy hadnagy meg egy piktor.

Irta: Palásthy Marcell.

A lány az emeleten lakott, mint a várkisasszonyok; ő pedig szemben véle hónapos szobában. A várkisasszony papája a sikmértan elemeire oktatta a gimnazista nebulókat, a fiúról pedig azt hitte mindenki, hogy ő lesz a magyar Ráfael.

Egyelőre azonban csak nyolcadik iskolás diák volt Gergely György s az volt a pepecselésén kívül egyetlen gyönyörűsége, hogy alkonyattájt, — mikor az ablak alatt üzérkedő gyümölcsös kofa becsukta az ernyőjét, mely elfogta előle a napot, — órák hosszattelnézte az aranyhaju várkisasszonyt, a ki napszállatkor ott ült az emeleti ablakban és himezett és a virágaival beszélgetett.

Matura után, a diákok bucsuzóján ismerte meg az ő várkisasszonyát Gergely Gyurka. Az életviszonyait, a házszálainak villamos varázsos fényét, szemének bársonyát ismerte előbb is, oh be sokszor füstötte le ezt az édes arcot, de

azt csak most tudta meg, hogy imádatos edes teremtes, a ki szívesen szédült olykor a mellére keringőzés közben.

És megtudta a második négyes alatt azt is, hogy a várkisasszony is leste napszállatkor a kofa esernyőjének a becsukódását, sőt azt is elárulta, hogy a papa is nagyon örülne, ha olykor mutatná magát nálunk.

— Képzelve — mondotta — büszke magára.

A fiu roppant ügyetlennek érezte akkor este magát és Kollmann Pepit irigyelte mód felett, a ki ugy udvarolt a virágjukat hullató fák alatt a szép Dirman Eliznek, mint egy öreg kitanult agglegény.

Kollmann Pepi azóta rég hadnagy lett s átélte az első váltó óvatolás idejét. Gergely Gyurka pedig csak a második díjat kapta meg a tárlaton, mert a jurnak nem tetszett remek madonnáján a hamvasszőke, kislányos zománcu hajkorona.

Azt persze nem kérdezték tőle, nem

is mondta, hogy a rajztanárék Honkájának van ilyen hamvasszőke haja.

A képet — pedig akadt rá vevő — elküldötte Honkának. Hogy pedig megélt, ezüst menyegzős rőfőskereskedő pártkat portratirozott szépen. — Pingálva, sok finisszel és lassanként hozzászókot a kávéház levegőjéhez.

Az életébe frisséget, derűt csak azok levelek hoztak, melyek gyakran érkeztek gyógyzó lányos irással címezve és telve olyan helyesírási hibákkal, a minőkért a pápaszemes kisasszony megbuktatta volna Honkát, ha a magyar gyakorlatában esnek, de a melyeket összevissza esőkölt, könnyezett Gergely Gyurka.

Eleinte vig, fellegrárat építő volt a levélváltás. Később borongásra vált a levelek hagra.

Nem bizott az erejében, nem bizott többé benne, hogy olyan otthont adhasson az ő szőke madonnájának, a minő megilletné. Vergődött, küzdött kétségbeesése ellen, de ez a hangulat ur lett fölötte, lánca verte, megbénította. S a helyesírási hibákkal teli levelek is azonlépp egyre szomorubbak lettek.

Ha Ön gyomorban és ebből eredő bágyadságban, Ha Ön székrekedésben, aranyeres bántalmakban, kösz
fejféjásban vagy egyéb következményeiben; vénben szenved, ugy kísérelje meg

Loser János „Horgony” keserűvizét

Az eredmény felülmulja majd várakozásait és Ön mint számtalan más, a HORGONY keserűviznek köszöni majd egészségének helyreállítását.

Kapható minden gyógyszerárban és fűszerüzletben.

városunk legelőkelőbb kulturintézeteinek.

És mintha csak az első sikerek megedzettek volna munkaerejét.

Lankadást nem ismerő buzgalommal fogott régen ápolni tervei megvalósításához. Tanulmányozván éveken át a pénzügyi és közgazdasági kérdéseket 1884-ben tevékeny részt vett abban a nagyjelentőségű munkában, mely létrehozta a *debreceni kölcsönsegélyező egyesületet* és a mely jelenleg az ország leg-hatalmasabb hitelszövetkezete. Mint ezen intézet egyik igazgatója immár két évtizeden át dolgozik fáradhatatlanul és az oroszlanrész a többi munkacélok mellett kétségkívül őt illeti az intézet felvirágzásában.

Óriási módon emelte ezen egyesület hitelt, egész életét az által, hogy a tiszavidéki hitelszövetkezetek központjává tette a dereceni első takarékpénztárt és így a központban vezérszerep jutott a vezetése alatt álló kölcsönsegélyező egyesületnek, mely ily módon a debreceni első takarékpénztárral szerves kapcsolatba jutott. Mert ezen központ létesítése nagy mértékben elősegíti, hogy a kötelékhez tartozó hitelszövetkezetek a szegényebb emberek hiteligenyit méltányos feltételek mellett fokozottabb mértékben elégtetik ki.

A vidéki pénzügyintézetek közös érdekmérőpontjából igen kívánatos volt létrehozni a *vidéki pénzügyintézetek országos közéletét*. — Ezen alapvető munkában Zádor Lajos mint előadó működött és a folyó év elején Budapesten tartott országos értekezleten fejtegetéseit szívesen hallgatták és előadói elaboratumán épült fel ez a közhasznú intézmény.

A *Kereskedő társulatnak* Zádor Lajos 1887 óta elnöke. A felső kereskedelmi iskola fellendülése, fejlődése kétségkívül az ő szervező és alkotó képes-

ségének gyümölcse. Az a diszes palota, melynek termeibe ma a kereskedelmi iskola és a kereskedő társulat helyiségei vannak az ő buzgóságát dicséri. Tizenhat év óta vezeti ezt az előkelő testületet, mely a szívéhez nőtt egészen.

Igazgatósági tagja az István gőzmalomnak itt is fáradhatatlanul dolgozik és a virágmalom történetében érdemei el nem tűnő betűkkel vannak beírva.

1888 óta mint igazgatósági tag működik a debreceni első takarékpénztárnál. Az intézet érdekében kifejtett 15 évi munkásságának méltó jutalma az a megtiszteltetés, mely most érte, midőn az a hatalmas intézet *vezérigazgatójává* választotta.

1885 óta az osztrák-magyar bank váltóbírája.

Husz év óta lelkiismeretesen tölti be a magyar szent korona országainak vöröskereszt egyeslete debrecen-hajdúmezei fiókjánál a pénztárosi tisztet. Itt szerzett érdemeinek elismerésül az egyesület választmánya részéről boldogult Erzsébet királyné aláírásával elismerő oklevelet kapott 1888-ban. Ugyanezen évben Öfelsége a kereskedelem és közügyek terén szerzett érdemeiért régi nemességének épségben tartása mellett úgy neki, mint törvényes utódainak a fenyéri előnevet adományozta.

1898 óta igazgatósági tagja a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjának, a mi világosan bizonyítja, hogy Zádor Lajos pénzügyi és közgazdasági ismereteit, nagy szakképzettségét a legkiválóbb tényezők szívesen elismerik és méltányolják.

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának hosszú időn át munkás tagja Zádor Lajos. Fáradhatlan munkása a közügyeknek. Minden fontos ügyben hallatja szavát meggyőződéssel és

lelkesen védve eszméit és a város érdekében mindig okosan meggondolt önzetlen törekvéseit.

És mindezen sokoldalú elfoglaltsága mellett a legnagyobb készséggel és szeretetreméltósággal intézi el mindazok ügyeit, kik ismerve jó szívet, — tanácsért, utbaigazításért, pártfogásért hozzá fordulnak. E sorok írója évek óta figyelemmel kíséri Zádor Lajos munkás életét és elmondhatja, hogy kevés embert ismer, ki annyi lelkesedéssel, annyi energiával és mégis oly zajtalanul dolgoznék a közügyek és kultúra érdekében. Igazi kivétel ebben a rohanó században. Nem kér elismerést és talán éppen azért áldotta meg oly nemesen érző szívvvel a Gondviselés, hogy ennek jószág eltakarja előlünk azt a nagyfokú önzést, melylyel lépten-nyomon találkozunk az életben. Nem dicsérem én Zádor Lajost, csak a jobb elismerését tolmácsolom, midőn közhasznú, önzetlen és becsületes működését *vezető oszlop* gyanánt állítom mindnyájunk szeméi elé.

És éppen azért lelkem meggyőződése hogy fenyéri Zádor Lajos megválasztása a debreceni takarékpénztár szerencsés gondolata volt. Férfikora delén áll, megédzett munkacserében, nagy szakképzettséggel és nemesen érző szívvvel megáldva. Mert ne feledjük, hogy a vasakaratu, törekvéseiben a legegyszerűbb uton haladó világos elme csak akkor érhet el még a legrealisabb mezőkhöz is sikereket, ha az elme világosságához hozzájárul a szívjószág is. Egy nagy pénzügyintézetnél nemesek kincseket látunk, de sokszor könnyeket is. Ezeket megérteni és felszárítani, amazokat bölcsen alkalmazni a kereskedelem ipar és magánosok érdekében oly szép feladat, melyet bizonyára úgy fog megoldani Zádor Lajos, hogy szemmel tartva a vezetése alatt álló pénzügyintézet üzleti ügyeit, igazságos és jóakaratu szeretettel

Az utolsó levél most jött, január végén és arról volt benne szó, hogy Ilonka nem bánja, ha nem is lesz nagy művész, csak már egyszer lehessen az évé. „És aztán, Gyurka, én nem is vagyok ám olyan szegény. Apa ad öt ezer forintot. Kezdetünk vele valamit, Egy ripsz garnitúrám is van. Maga lehetne rajztanár vagy afféle. Jó lenne az nagyon.”

Gergely Gyurka elérzőkenyült egy kissé. Talán nedves is lett a szeme. Aztán oda kötötte a levélkét a többihez egy rózsaszínű fakó szalaggal.

Érezte, hogy nyomorult dolog lenne az ő kétes existenciájához kötni annak a jó sorshoz szokott édes lánynak az életét épp, mert szereti.

Rövid volt a válasz, a mit lepecsételt s felsője zsebébe tett (a melyet nem vetett le odahaza sem, mert ahhoz, hogy fentartsa; elég hideg volt a lakása.)

Mindössze ennyit írt:

Kedves Ilonka!

Fájni fog, a mit írok, de belényugszik és — férjhez megy. Így a legjobb

ez mindkettőnkre nézve. Nyomorult lennék ha magamhoz kötném az életét. Tévedtek mindannyian, akik nagy jövőt jósoltak nekem. Soha sem leszek én semmi. A szárnyaimat megnyírta az élet. Meglátja, hogy el fogja felejteni Gergely Györgyöt.

A mi érzés volt benne, azt mind visszafolytatta a szívébe. Egette ez a szárazhangu levél.

Ha gazembernek tartja majd érette a várkisasszony az ő troubadourját, annál jobb. Egy hitvány pelyhet könnyebben sodor majd el a szél az emlékezetéből. És jól van ez így nagyon. Halálosan jól van.

A póstára menet találkozott Kollmann Pepivel.

A kis hadnagy, a kit ezer esztendeje nem látott a piktor, nagyon jókedvű volt.

— Hova, Gergely — kérdezte a piktor vállára ütve.

— A póstára.

— Én is.

Együtt mentek. Pepi diskurálgatott egy darabig, aztán könnyedén odavetve mondta:

— Rendae jöttünk. Eliz papája, az öreg medve mégis is rászánta magát, hogy elő teremtsen a kauciót.

— Boldog vagy szóval?

— No, ja. — Hát te, hogy vagy a regényeddel?

Gergely Gyurka fanyar mosollyal vette elő zsebéből a levelet, s belédobta a póstaszekrénybe:

— Itt a finále.

Elváltak.

A hadnagy füttyörészve, nagy kardcsörtetéssel fordult be a váci utca felé a piktor pedig, mintha valami nehéz terhet cipelne, szinte vonzóldóva kullogott odább.

Az volt az érzése, hogy becsületes, okos dolgot csinált.

Rágyujtott egy szivarra, hogy a füstre foghassa, ha könybe lábbad a szeme és felhajította a kabátja gallérját, belehuzta a nyakát, pedig nem ott, de a szive körül csapta meg a fagy.

A szivar rosszul szelelő portorikó volt, a kabátja kopott, vékony szövétü.

Mihalovits J. gyógyszerháza

Ajánlja a teljesen fémmentes **finomító szépítő szerét**, mely folyadék tásra nézve azokat jóval felülmúlja. idő alatt fehérré, puhává üdévé teszi, **MOLLITERGIN** ára 1 kor.

a „Kigyóhoz“ Debreczen, főtér, a városházzal szemben

kiváló jóhatású — **MOLLITERGIN** — arcz s kézbőr amíg ártalmatlanságra nézve teljesen egyezik a vaselin s glycerinnel, háztartása gyors és biztos! — A szélkifujta arczot vagy kezet a legrövidebb a poudert alá is igen ajánlható. Mint bőrápoló szer páratlan. — Egy üveg

lesz mindazok iránt, kik összeköttetésben lesznek az intézettel.

A munkás és fáradhatlan élet iránt érzett tiszteletünkből kifolyólag melegen üdvözljük Zádor Lajost új diszes állásában annál is inkább, mert eddig tanúsított önzetlen és a közügyek terén sok érdemett szerzett munkássága feljogosítanak mindnyájunkat azon meggyőződésünk kimondására, hogy ő új állásában is öregbiteni fogja érdemeit.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, május 27

Az obstrukció vezérei. Csak épen a Kubikból és Endreyből álló törzskar — tíz óraker állítottak be a házba, hogy megállapítsák a napirendet. Mert tévedés azt hinni, hogy a képviselőház állapítja azt meg az elnök javaslatára. A napirendet minden este, esetleg az ülés napján Kubik és Leszkay urak állapítják meg. Mára Gabányi Miklóst állították ki a placera. A derék jó Gabányit, a kit Barabás a minap is oly nagyon megríkatott és a ki hűségesen beszél, vagy nem beszél, helyesel, vagy hochol, a hogyan az obstrukciós vezérkar kívánja. És miután szónok már volt, az interpellálókat állapították meg. Olyan is akadt három, sőt segítségök is akadt Neményiben, a ki cseh lisztagitáció ellen készült sikra szállani. Így elintézték a szerdai napot, a Barta Visontai párbajt részletezték, ki tanult ki jobban a három heti halasztás alatt? A Samu-e, vagy Odón? Ezt találgatták és lesték a párbaj eredményét.

Azután a pünkösdi szünetet szereték volna kitoldani, Kubikék követeket küldtek Széll Kálmán miniszterelnökhöz, hogy adja meg a pénteki napot is, a tárgyalások meg is indultak és alighanem eredményre vezetnek.

Ezalatt ijedség szállotta meg a vitarendezőket, Gabányi ugyanis sápadtan jelentette, hogy rosszul van.

- No de csak egy óráig kibírod?
- Addig talán igen!
- No akkor se baj.

És Gabányi csakugyan megkezdte önfeláldozó munkáját.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Lukács László, Láng Lajos, Plósz Sándor.

Elnök fél 11-kor megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

Dedovics György jegyző jelenti, hogy az indítványkönyvbe Sebess Dénes indítványa van bejegyezve a székelyföldi arányosítás tárgyában.

Elnök felszólítja Sebess, hogy írásban adja be az indítványát;

Dedovics György jegyző jelenti, hogy Nessi Pál Taxis tábornok nyugdíjazása tárgyában, Neményi Ambrus a cseheknek a magyar liszt elleni agitáció. Endrey Gyula az üszkübi osztrák-magyar konzulnak egy magyar állampolgárral szemben elkövetett erőszak tárgyában és Kecskeméthy Ferenc a sóhivatalok beszüntetése tárgyában interpellációkat jegyeztek elő.

Elnök egy órára tüzi ki az interpellációkat.

Kubik Béla 12 órára akarja.

A ház az elnök javaslatát fogadta el.

A miniszterelnöki jelentés.

Gabányi Miklós: Mindenekelőtt felolvassa magát a jelentést. Olvasás közben megakad.

Felkiáltások jobbról: Hiszen nem is tudsz olvasni.

Nyegre: Tanulj meg olvasni! (Derülség.)

Gabányi: Sokan olvastak már ebből azért nem látszik a betű!

Nyegre: Miért nem tanultad meg?

Gabányi: Azt rádbizom. Elolvassa a jelentés így szól: No most már elolvastam, jön a második rész. (Derülség.) De hát minek is kell ide költségvetés, mikor a nélkül is megélhet a kormány. — Hiszen ez így nem megy. De örül annak, hogy 13000 póttartalékost megmentettek a családjának, mert az első katonai javaslatot visszavonták. De hát ebből nem okult a kormány és nem hogy Istenhez tért volna egészen, újabb terheket kíván a nemzetől De nem adják meg az újabb terheket.

Bár beteg, mégis kötelességének tartja háromnegyed 2-ig beszélni. (Derülség.)

Ő kezét adott Papp Zoltánnak, hogy mindig kibeszéli az ülést. (Derülség.) Ezután vezércikkeket és amerikai leveleket olvas fel.

Elnök: Idézni végre is szabad, de folyton olvasni mégsem egyezik meg a házszabályokkal. (Helyeslés.)

Gabányi Miklós arra való hivatkozással, hogy beteg, egy kis szünetet kér.

Elnök felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

Gabányi Miklós azt mondja, hogy a miniszterelnök mindenkit beesapott már, az országot is. (Zajos felkiáltások jobbról. Rendre! Rendre!! (Nagy zaj.)

Elnök rendreutasítja Gabányit.

Gabányi: Mégse csapott be mindenkit a miniszterelnök mert Körbert nem csapta be, hát most csapja be Körbert. (Általános derülség.) Arról beszél most, hogy Apponyi nem szólította meg a király az udvari bálon.

Elnök (csenget) Ez nem tartozik a napirendhez, tehát erről ne beszéljen.

Gabányi: Csak azt akarta mondani hogy mennyivel szebb lett volna, ha Apponyi lemondott volna az elnöki állásról, mert akkor egyhangulag újból megválasztották volna. Ez lett volna szép. (Derülség.) Határozati javaslatot nyújt be, hogy a képviselőház a miniszterelnöki jelentés elvetésével, utasítsa a kormányt, hogy vonja le a konzekvenciákat és lemondás végett azonnal jelentkezzék a királynál. (Általános zajos derülség.)

Elnök a holnapi napirend iránt javaslatot tesz.

Lengyel Zoltán a mentelmi ügyek tárgyalását óhajtja.

Neményi és Kecskeméthy rövid interpellációjával az ülés véget ért.

A munkásbiztosítás.

— május 28.

(—ó.) Az obstrukciónak szünni nem akaró viharai között szinte észrevétlenül lépett a nyilvánosság bíráló fóruma elé Láng Lajos, kereskedelemügyi miniszternek a munkások baleset elleni biztosításról szóló törvénytervezete.

Pedig ez a tervezet megérdemelte volna, hogy észrevegyék. Nemesak azért mert egy régen érzett szükségét pótló intézményt illeszt bele állami életünk ke-

reteibe és nem tisztán azon tudományos értéknél fogva sem. meiyet ez a két vastag kötetre terjedő elaboratum képvisel. Hanem első sorban és főképen annál a nagy elvi jelentőségénél fogva, amely szerint ez a kormánynak első öntudatos és határozott lépése a teljesen felfogott szociálpolitika területén.

Megszűntnek tekinthető már az az idő, amikor a munkások érdekében tett intézkedések motivumait az emberszeretet és a humanizmus nem mindig megbízható forrásaiból merítették s amikor a munkások érdekeinek biztosítása nem a jog szilárd alapjain, hanem az érzelmek ingatag talaján nyugodott. Azokat az előnyöket, melyek ezen tervezett rendelkezései szerint a munkásra hárulnak, a munkás most már nem a könyörület alamizsnájaképpen kapja, hanem azokat, törvényben gyökeredző jogos igényeként érvényesítheti.

Nem érdektelen figyelemmel kísérni azt a fejlődéses folyamatot, melyen a munkásbiztosítás kérdése aránylag rövid idő alatt a most közzétett tervezetben megnyilatkozó, immár teljesen tisztult szociális felfogáshoz vezetett. És nem érdektelen rámutatni azok tényezőkre, melyek ennek a felfogásnak a kialakulására befolyással voltak.

A munkásbiztosítás kérdését kezdetben a szegényügy körében igyekeztek megoldani, oly módon, hogy a baleset folytán keresetképtelenné vált munkás az illető község szegényalapja terhére esett, annak bizonyíthatóan szegényes segélyéből kellett nyomorúságos életének hátralevő részét tengetnie. Míg tehát ez a segélyösszeg a meghalásra sok, de a megéléshez kevés s mindenek fölött nem eléggé biztos volt, egyben azáltal hogy természetére nézve veszedelmesen hasonlított az alamizsnához, az önértetes munkásra nézve a legnagyobb mértékben lealázó is volt.

De volt ennek a rendszernek még egy fonák jogszolgáltatási konzekvenciája is később, amikor t. i. már az ipari vállalatokat is marasztalták a bíróságok bizonyos járadékok megfizetésére, oly munkások javára, akik baleset folytán, saját hibájukon kívül váltak keresetképtelenné. Ez a következmény abban állott hogy mihelyt a sérült vagy teljesen munkaképtelenné vált munkás vagyoni viszonyai javultak, a már megítélt járadékok vagy egészen megvonhatók, vagy mérsékelhetők voltak, még akkor is, ha a baleset következményeiben egyébként változás nem történt. Különösen a régebbi német joggyakorlat az ily esetek egész seregét tünteti föl.

Ily körülmények között nem csodálkozhatunk azon, hogy pl. Hegedüs Sándor még csak másfél évtized előtt is úgy nyilatkozott, hogy a munkásbiztosítás kérdésének a megoldása nálunk nem időszerű és szociálpolitikai szempontból nem is célravezető. Csak természetes, hogy ennek az uralkodó fölfogásnak a bélyegét viselték magukon a Schnierer és Balla-féle halva született javaslatok is, melyek a most közzétett tervezet megelözték.

A nálunk is teljes erővel megindult szociálista mozgalmak azonban viharoként megtisztították az ósdi elvek poshadt levegőjét. A modern felfogás friss szellője csakhamar átjárta a kir. kuria judikaturáját is, melyet az alsóbb foku bíróságok is követtek és a mely mindannyiszor az illető ipari vállalatot kötelezte az önhibáján kívül keresetképtelenné vált munkásoknak nyújtandó kártérítésre. A bíróságoknak ez a gya-

korlata természetesen némileg kényelmetlen volt a gyáros és részvényes urakra és innen van az, hogy a munkásbiztosításnak a tervezetben kontempált megoldását, mint két rosszabb közül a kisebbet most már a tőke is készséggel elfogadja. Ime az új felfogás a bíróságok joggyakorlatán át tört magának utat a törvényhozás kapujáig.

A tervezet, mint az egyetlen radikális megoldást, a kényszerbiztosítási rendszerét vette alapul. És ezt a rendszert oly helyes szociálpolitikai érzéssel és a humanizmus olyan melegségével építette ki, hogy ezért az összes munkások őszinte hálájára tarthat számot. Különösen kiemelendő ebből a szempontból a tervezetnek az a rendelkezése, mely szerint a biztosítási díjak befizetésének kötelezettsége teljesen a munkaadót terheli. Szakított a tervezet e tekintetben a különben egyedül álló szűkkeblű osztrák rendszerrel, mely a biztosítási költségek 10 százalékát a munkásokra rója ki.

Ennek azonban már most az lenne a következménye, hogy ami egyébként is kedvezőtlenebb helyzetben lévő gyáriparkunk ez által újabb hátrányt szenvedne az osztrák iparral szemben. Ezen is segít a tervezet minden részletre kiterjedő gondoskodása, amennyiben e szerint az adminisztrációs költségeket, melyek körülbelül a biztosítási költségek éppen 10—15 százalékának felelnek meg, a kormány magára vállalja.

Mint hogy a javaslat a munkásbiztosítást állami támogatással szövetkezeti alapon tervezi, csak természetes, hogy a szövetkezet vezetése és a pénzkezelés a munkaadóknak, mint a szövetkezet tagjainak a joga és a kötelezettsége. De bár a munkások ily módon a vezetésből a dolog természeténél fogva ki is vannak zárva, már kártalanítás kérdésben a munkaadókkal együtt egyenlő szavazati joggal tanácskoznak.

A munkások kártalanítása évi járadék alapján történik, mely teljes keresetképtelenség esetén az évi fizetés 60 százalékáig terjedhet, sőt bizonyos meghatározott esetekben egyenlő lehet a teljes fizetéssel. Mint különösen humánus intézkedést említjük meg azt, hogy az özvegy nő, — kinek férje baleset folytán halt meg, újabb férjhezmenés esetére kiházasításul az évi járadék háromszorosát kapja. Hasonlóképpen járadékban részesül a törvénytelen gyermek is, akinek anyját ragadta el baleset folytán a halál.

Helyeselelnünk kell a tervezetnek azt az intézkedését is, mely csak a nagyobb kockázattal járó ipari vállalatokra nézve teszi kötelezővé a biztosítást. De nem zár ki abból egyéb vállalatokat sem, melyeknél a munkások csekélyebb veszélynek vannak kitéve.

Ezek után nézzük a rendkívül sikerült tervezet főbb rendelkezéseit. Ezekből egy új céltudatos és határozott szociálpolitikai iránynak a körvonalait látjuk kibontakozni és éppen ezért őszinte örömmel üdvözljük.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A város juniusi közgyűlése.** Debrecen város törvényhatósági bizottsága junius hónap 9-én tartja rendes közgyűlését, a melyen az elmúlt hónapban elmaradt közgyűlés tárgysorozata s a folyó ügyek legfontosabbjai kerülnek tárgyalás alá. A közgyűlés legalább is két napig fog tartani, miután ez alkalommal tárgyalják a város zárszámadását, melyet

a város kinyomatott s minden bizottsági tagnak megküldött. A polgármester be fog számolni az elmúlt két hónap közgazgatási életéről, a polgármesterek kongresszusáról stb.

× **A világitási bizottság ülése.** A város világitási üzemét ellenőrző bizottság ma délután 3 órakor a gázgyárban Körner Adolf tanácsos elnökle alatt ülést tart, a melyen a gázgyár elmúlt havi ügykezeléséről és forgalmáról számolnak el.

× **A város zárszámadása.** Ronesik Lajos főszámvívő már hetekkel ezelőtt elkészítette a város házipénztárának zárszámadását, a melyet a város legközelebbi közgyűlésén vesz tárgyalás alá. A zárszámadás tárgyában azonban előbb javaslatot kell készíteni a jog- és pénzügyi bizottságnak, a mely holnap pénteken fogja elbírálni alá venni a terjedelmes számadásokat. A nagyfontosságú ülés fél 4 órakor kezdődik Veesey Imre főjegyző elnökle alatt.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum nyitva minden vasárnap ünneppalapon d. e. 9—12-ig.

Május 29. Keresk, és iparkamara közgyűlése d. u. 3 és fél órakor.

Május 29. A jog- és pénzügyi bizottság ülése délután fél 4 órakor.

Junius 5. Városi közigazgatási bizottsági ülés d. u. 3 órakor.

Junius 10. A közigazgatási tanfolyam hallgatók nyári táncmulatsága a nagyerdei vígadóban.

Junius 8. Hajdumegye közigazgatási bizottságának ülése d. e. 9 órakor.

Junius 9. Városi közgyűlés.

A pünkösdi vásár vége.

Teljes siker.

A kamara az 5 napra hirdetett pünkösdi vásár-kiállítást ma, esütörtökön, a harmadik nap végén bezárja.

Ez a korai bezárás a legteljesebb sikernek élő bizonyítványa.

A közönség oly lelkesen felkarolta a kiállítást s oly gyorsan elkapkodta annak magyar mivű kedves tárgyait, hogy a mai napi látogatást még számbavevé, holnapra már nem maradna kiállítani és vásárolni való.

Az erősen megritkult kiállítási asztalokat a mai napra még azzal teszi a kamara vonzókká, hogy állandó kiállításának szekrényiből soroz hozzájuk tárgyakat.

Különösen a szolid, szinte elpusztíthatatlan máramarosi igazi gyapjuszőnyegekből, azoknak modern pasztellszínes mintáiból, valamint a nagybányai gyékényfonású apróságokból, kunsági agyagedényekből, szatmári és ugozsai könnyű világos és színes gyapjuszőnyegekből lesz dus raktár.

A kiállítást a kamara esti 7 órakor zárja be.

Cipészek nagygyűlése.

— május 28.

Magyarország cipésznagygyűlése, — mint már ezt többször említettük, augusztus hónap 15 és 16 ik napjain lesz, s ugyanekkor kiállítást is tartanak.

A kiállításon kiállíthatók lesznek:

1. Kész cipők és eszímák.
2. Felső részek, különös tekintettel a szaktanfolyamok hallgatói által kiállított felső részekre.

4. A cipész iparág körébe vágó gépek, mindenféle szerszámok és egyéb eszközök.

4. A Magyarországon létező és működő cipész szakiskolák összes rajzai, mintái és kaptái.

5. Hazai cipész mesterek rajzai, mintái és kaptái.

6. A hazai cipész ipari vándor szaktanfolyamok rajzai, mintái és kaptái.

Versenyen kívül kiállíthatók: a cipők és eszima műremekek és a magyar bőrgyárosok termékei.

A kiállított tárgyak 3 csoportba osztva esnek bírálat alá, u. m.:

I. csoport: A fővárosi és szab. kir. városok cipészeinek kiállítása.

II. csoport: Szövetkezetek, szakcsoportok kiállítása.

III. csoport: Vidéki kisebb városok és községek cipészeinek kiállítása.

A mint fenti feltételekből is kitűnik, a kiállított tárgyak bírálatánál és a díjak odaitélésénél nem a műremekelésre, hanem ellenkezőleg az izléses, jó és versenyképes munkákra van a főszűly fektetve.

A kiállítás megnyílik augusztus hó 15-én délelőtt 11 órakor, bezáratik 1903. augusztus hó 24 én este 7 órakor.

A kiállítási tárgyak bejelentésének határideje július 15, beszállításának vég-határideje augusztus 10. d. u. 5 óra.

Bejelentéseket elfogad s a kiállításra vonatkozólag mindennemű felvilágosításokat ad a kongresszust és kiállítást előkészítő bizottság elnöksége (Debrecen, Simonffy-u. 1. sz. ipartestület.)

Kitüntetések: Csoportonként 1 arany 5 ezüst, 10 bronz érem 10 elismerő-oklevél.

A bírálat ideje 1903 augusztus 13 és 14. napja.

A kiállítók a biztosítási és egyéb költségek fedezésére kevesebb tárgyak után 1 korona, egy négyszög méteren belüli helyért 2 korona s minden nagyobb négyszög méter utáni helyért 1 koronával több térdíjat kötelesek a bejelentés alkalmával és egyidejűleg az előkészítő bizottság elnökségénél (Debrecen, Simonffy-u. 1. sz. ipartestület) lefizetni.

A kiállított tárgyak eladásáról, esetleg megrendelés elfogadásáról az intéző bizottság gondoskodik, az eladási, illetőleg a megrendelési ár 10 százaléknyi jutalék felszámítása mellett, de minden kiállítónak joga van külön képviselőt is tartani.

* **Áldozocsütörtök a gör. katolikusoknál.** A gör. kath. egyház ma ünnepli urunk menybemenetelének emlékünnepe, mely alkalomból a helybeli gör. kath. kápolnában az istentisztelet sorrendje a következő: Reggel 6 órakor nagy reggeli istentisztelet kenyéradással, délelőtt 9 órakor sz. mise, utána műroválás, délután 3 órakor nagy vesernye, 3 órakor sz. olvasó.

* Schlemüller tábornok Debrecenben.

Schlemüller Vilmos brigadéros tábornok Nagyváradról Debrecenbe érkezett katonai szemlére. Tegnap délelőtt látogatást tett Puky Gyula főispánnál, a városházán Kovács József polgármesternél leadta névjegyét, este pedig a Bikában vacsora volt tiszteletére, melyen a tisztikar nagy számmal jelent meg. A 39. ik gyalogezred zenekara a vacsora alatt sok magyar zeneművet játszott. A Himnusz, a Hunyadi-indulót és a Bánk bán dalmű részleteit is eljátszotta.

* **Személyi hir.** Lator Sándor Marmorosziget orsz. képviselője a Debrecenben rendezett pünkösdi iparkamarai vásár megnyitása alkalmából két napig Debrecenben időzött.

* **Királyi adomány egy ref. egyháznak.** Öfelsége a szabolcsmegyei gégenyi ev. ref. egyház templomépítési alapjára 200 koronát ajándékozott saját pénztárából.

* **Fényes esküvő** volt tegnap városunkban. özv. Erber Vilmosné urasszony szép és kedves leányának a debreceni szép leányok egyik legösmertebbjének Margit kisasszonynak tegnap esküdtött örök hűséget Grausz Samu földbirtokos. Az esküvőn jelen volt a város egész előkelősége, úgy a polgári esketésnél, mint az ezt követő egyházi áldásnál és lakomán.

* **Urkocsis versenyek.** A debreceni urkocsis egyesület tudvalevőleg versenypályát épített s elhatározta, hogy minden évben legalább egyszer kocsiversenyt fog tartani. Az első ilyen verseny az ősszel lesz s a verseny megbeszélése tárgyában az egyesület a jövő hónap 2-án, kedden d. u. fél 3 órakor Vecsey Zoltán elnöklete alatt közgyűlést tart a városháza kistanácsstermében. A gyűlés további tárgyai a rendes közgyűlési ügyek lesznek. Közvetlen a közgyűlés előtt igazgatósági ülést tartanak.

* **Márk Endréné temetése.** Márk Endre kollégiumi főügyész feleségét tegnap temették el óriási részvét mellett, de az elhunyt utolsó akarata szerint igen egyszerű gyászszertartás mellett sem prédikáció sem zsoltáréneklés nem volt a temetésen, csak a Hatvan utcai nagytemetőben, ahol Erős Lajos mondott a nyitott sírnál szép imát. A temetésen Lengyel Imre kir. tanácsossal élén jelen volt az elhunyt széles körű rokonsága s előkelő köreinek is nagy számban képviselték magukat.

* **Kosárfonók figyelmébe.** A kereskedelmi miniszter a m. kir. államvasutak vonalain a szilárd vázu ketreceken vagy rekeszekben teherárúként feladott élő baromfi küldeményekre a végből, hogy az ily ketreceken való, — vasut üzleti szembontból előnyösebb szállítási módot meghonosítsa, viteldíjkezdvezményt engedélyezett, melynek értelmében ezen küldeményekre a mérsékelt gyorsárúkra megállapított díjtételek helyett a II. ik teherárúosztály díjtételei alkalmazhatók. A kereskedelmi muzeum igazgatósága a szóban levő minta ketrecekből egy darabot küld a kamarának hogy a kerületben levő kosárfonó kis és házi iparosokat, illetőleg a háziipari vállalkozókat iparfejlesztő egyesületeket és bizottságokat a fentiekre értesítse, s a mintát rendelkezésükre bocsássa.

** **A nőegyleti szövőipari iskolából.** A debreceni jótékony nőegylet értesíti mindazokat, kik a szövőipari iskolába kívánnak beiratkozni hogy ezen szándékukat magukkal hozván erkölcsi bizonyítványukat — naponként reggel 7 és 8 óra közt jelentésük be a nőegylet Stefánia árvaházban.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak: Gyémánt Lőrinc izr. 90 éves, Gyöngyösi Erzsébet ev. ref. 82 éves és Gyöngyösi Gyula ev. ref. 3 hónapos.

* **Elhunyt urasszony.** Debrecen előkelő társadalmának egyik nagy rokonsággal bíró urasszonya hunyt el özvegy Kaizler Antalné szül. Wisky Róza 61 éves korában a kiben Szeőke István debreceni törvényszéki bíró, kiváló jogásznok anyósát gyászolja. Az elhunyt temetése tegnap délután folyt le nagy részvét mellett.

* **Tojáskereskedők egylete.** A tojáskereskedelem Magyarországon mindinkább nagyobb jelentőségű lesz és ma már a tojás egyik legfontosabb kiviteli cikkünk, nem csoda tehát, ha a tojáskereskedők is azon buzgókodnak, hogy érdekeik előmozdítása céljából tömörüljenek és egyesületet alkossanak. Ez a mozgalom eredményesnek is ígérkezik, mert a tojáskereskedők e hónap 29-én Budapesten egybe fognak gyűlni és akkor az új egyesület alakuló közgyűlését is megtartja.

* **A jegyzői tanfolyam mulatsága.** Mint már jelentettük, a debreceni jegyzői tanfolyam hallgatói fényes mulatságot rendeznek a jövő hónapban, Először úgy volt tervezve, hogy június hónap 6-án lesz a táncmulatság, de újabban június hó 10-ikére. az urnap előtti utolsó szerdára halasztották a mulatságot, mely a nyári táncvigalmak egyik legelőkelőbbje lesz minden bizonynyal. A rendezőség tegnap kérte fel a mulatság diszelnökéül Oláh Károly tanácsost ma pedig a védnököt kéri fel, a kik közt van Puky Gyula főispán és Kovács József polgármester is.

* **A kertész nem iparos.** A keresk. miniszternek tudomására jutott, hogy egyes elsőfokú iparhatóságok a gyümölcs konyha- és virágkertetészet ipari foglalkozásnak minősítik s a jelzett kertészeti ágak művelőit iparigazolvány váltására kötelezik. E téves felfogással szemben utal a miniszter az ipartörvény 183 §. a) pontjára, melynek értelmében egyebek között a kertművelés általában, — ide értve a nagyobb kézi ügyességet és szakavatottságot igénylő üvegházi kertészetet és üdészetet, — valamint a kertműveléssel összefüggő mellékiparágak is, a mennyiben az illetők leginkább saját nyerstermékeik feldolgozására és sladására szorítkoznak, ki vannak véve az ipartörvény rendelkezései alól.

Az ipartörvény idézett rendelkezéséből következik, hogy addig, míg valamely kertész saját terményeinek feldolgozására, elárúsítására szorítkozik, nem tekinthető iparosnak vagy kereskedőnek még abban az esetben sem, ha terményeinek elárúsítása céljából üzletet tartana fenn. — Az ilyen saját kertészeti terményeiket feldolgozó és elárúsító egyének tehát iparigazolvány váltására nem kötelezhetők.

Ellenben azok az egyének, a kik nem termelők, hanem csak is mások termelvényeit alakítják át értékesítés céljából, mint a koszorukötők s egyáltalán a virágkötészet foglalkozók, valamint azok az egyének, kik a mások termelvényeinek elárúsításával foglalkoznak, iparosoknak,

illetve kereskedőknek tekintendők s mint ilyenek ezen foglalkozásukat már csak iparigazolvány alapján gyakorolhatják.

Erről a miniszter a kamarákat egyöntetű eljárás céljából értesíti.

* **Márk Endre adománya.** Márk Endre kollégiumi ügyész ur a jótékony Nőegylet árvaháza részére 100 korona adományt juttatott b. e. neje emlékére, mely kegyes adományért az egyesület nevében hálás köszönetemet fejezem ki. Debrecen, 1903 május 27. Szücs Kálmán nőegyleti pénztáros. Dr. Márk Endre ügyvéd ur boldogult neje emlékére evang. árvák felruházására 50 koronát küldött egyházunk pénztárába. Fogadja ezen jó szívből eredő adományért hálás köszönetünket. Debrecen 1903. május hó 27. Materny Lajos főesperes-lelkész.

* **Mennyit esznek az emberek?** A Pearson Magazine egy középtermetű egészséges ember fölött táplálékát a következő mennyiségben állapította meg: 1000 kg. kenyér, amely 440 négyzetméter területet töltene meg, 2 vasúti kocsi való burgonya és 20 ökör egy-egyől 250 kg. húst számítva, átlagos fogyasztásra napi 240 grammot szánva. A husz ökörhöz persze 60 év kell. Ugyancsak husz disznót falatozna fel, legalább felében sonka alakjában. 10.1000 tojást is megesszünk állítólag, de ez az angol gyomor statisztikája. Mi nem reggelizünk mindenkor tojást. Édesszájuak is vagyunk, mivelhogy 4500 kilogramm cukrot fogyasztunk, ellenben sőt csak 750 kilogrammot. Ami a gyümölcs-fogyasztásunkat illeti, azt a következő eredeti formájú statisztikába számolja össze a Pearson Magazine: egy almát, amelynek átmérője 1 és fél méter, egy körtét és egy narancsot, amelynek az átmérője egy méter és egy óriási, három mázsa szilvát. Mindent összevéve úgy számol az említett angol folyóirat, hogy hatvan év alatt ugyanennyi, vagyis 60 ezer kilogramm táplálékot esszünk meg.

* **Az ideiglenes Becsületsértési pöct tárgyal a járásbíró.** A vádlottat hallgatja ki az általános kérdésekre:

- Hogy hívják?
- Szücs Sára.
- Hát az urát?
- Kovács Antal.

A panaszos közbeszól.

— Hazúdik, kérem, nincs neki ura.

— Igaz, hogy nincs ura? kérdezi a bíró

— Nem igaz, feleli a vádlott, mert van uram jelenleg. Kovács Antal.

— Hites ura? — faggatja a bíró.

— No az nem, csak olyan ideiglenes.

* **Az Egyetértés mulatsága.** Az Egyetértés önképző dal és zeneegylet május hónap 30-án a Margit-fürdő disztermében, táncal egybekötött, műkedvelő előadást rendez, mely alkalommal a Doktor ur című bohózat kerül színre. Tekintettel arra, hogy ez a fiatal egyesület már a múlt évben is igen fényes sikert ért el, műkedvelői előadásával — biztosan reméljük, hogy a Doktor ur előadása sem fog a tavalyi mögött maradni. A mulatság iránt rendkívül nagy az érdeklődés.

* **Az anyós szellem.** Egy kis vidéki városban történt. A negyedik dimenzió néven ismert spiritizmus hívei ülést tartottak. Szellemidézés közben közkívánatra az egyik ur anyósának árnyát idézték meg, amely szokatlan pontossággal megjelent. Az anyós szelleme, a vendégek általános csodálkozására, a legbecsmerőbb jelzőkkel illette megdöbbsent vejét. A vő a kínos ügynek szitkozódásokkal akart véget vetni, de nem tudta tulkiáltani az erős kifejezésekben bővelkedő szellem hangját. Végre is a vő megragadott egy ezüst gyertyatartót, s odavágta, ahol a szellem megnyilatkozott. A repülő gyertyatartót jalkiáltás követte. Lámpát gyújtottak és az őszinte szel-

Jem helyén a vő ur feleségét találták vérző fejjel. A férj kijelentette, hogy tettét nem bánta meg, mert szenvednie kell annak a testnek, amelyet az anyós szelleme magára ölt.

x **Cseresznye** ugyiszinte cukorborsó és más féle vődség neműt legolesőbban szállit utánvételt mellett 5 kilótól felfelé a Calot M. féle gazdálkodás Görz-ben.

I R O D A L O M.

En vagyok az élet. Sas Edének, a magyar irodalom egyik legszorgalmasabb, jeles munkásának új könyve jelent meg. En vagyok az élet, a regénye címe, mely méltán vonja magára a közönség érdeklődését. A napilapok ismert, vonzó tollu tárca- és novella íróját, a hangulatos megkapó versek poetáját egészen új oldalról mutatja be az a vaskos kötet: mint nagy koncepcióra képes, kiváló kvalitásokkal rendelkező regényíró, aki bátran neki vág az élet a mai kor leg nagyobb problémájának, mely jelenleg a világot foglalkoztatja és állandóan forrongásban tartja a lelkeket. Sas Ede regényének perspektívája az a küzdelem, melyet a régi és az új világfelfogás vivnak egymással. Sas Ede szocialistái nem a gyárak, műhelyek munkásai közül kerülnek ki, akik közt igen sok az idegen elem, hanem a magyar föld speciális szocializmusát rajzolja, a magyar parasztság forrongását, melyet ideig-óráig elnyomhatunk, de a mely mégis folyton reszketésben tartja lábunk alatt a talajt, míg kielégítő megoldását meg nem találjuk. E nagy kérdésekkel egy fiatal szerzetes tragikus élettörténetének keretében foglalkozik a szerző. A regény a papi nőtlenség nagy kérdésével is foglalkozik; bemutatja e kérdést a történelmi- és társadalom-filozofia világításában, anélkül, hogy az irányregények gyakori zátonyára: a száraz didaktikusságra és unalmasságra jutna. Jellemzően választotta a szerző regénye címéül a názáreti prófétának, a szeretet apostolának — aki voltakép az első szocialista is volt — ezt a mondását: En vagyok az élet... A mozgalmas rablókkal, drámai jelenségekkel, megrázó fordulatokkal teljes regény mindvégig művészi gonddal van megírva és hosszabb lélegzetű, mélyebb jelentőségű munkákban oly szegény irodalmunkban erősen számot tevő alkotás. Sas Ede regénye e Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság díszes kiállításában jelent meg. Kapható a kiadó cég-nél, valamint minden könyvkereskedésben. Ara 3 korona.

T Á V I R A T O K.

Az új püspökök eskütétele.

Bécs, május 27. *Szmrecsányi* Pál nagyváradai róm. kath. és Radu Demeter nagyváradai gör. kath. püspökök, továbbá Hosszu Vazul lugosi gör. kath. püspök ma délben tették le az esküt a király kezébe. — Az eskütételnél jelen voltak Wlassics Gyula kulturminister és Széchenyi Gyula gróf, a király személye melletti miniszter. Az eskü mintát Vértessy Géza miniszteri tanácsos olvasta fel.

A kvótábizottság ülése.

Budapest, május 27. A közönségek hozzájárulási arányának újból való meg-

állapítására kiküldött bizottság ma déli 12 órakor tartotta meg alakuló ülését, a melyen a kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter vettek részt. Széll Kálmán miniszterelnök üdvözölte a tagokat és megalakulásra szólította fel a bizottságot Indítványozza, hogy elnöknek Dessewffy Aurél grófot, előadónak Falk Miksát válasszák meg. A bizottság ehhez az indítványhoz egyhangulag hozzájárult.

Dessewffy Aurél gróf elfoglalván az elnöki széket, Széll Kálmán miniszterelnök fölolvasta az osztrák kormány-nak értesíti, — melyben a magyar kormányt az osztrák kvótábizottság megalakulásáról értesíteni. Az értesítést a magyar bizottság tudomásul vette, hogy a maga megalakulásáról az osztrák bizottságot is értesíti.

Falk Miksa előadó kérdést intézett azután a pénzügyminiszterhez, vajjon azok az adatok, a melyek a múlt évben a magyar kvótábizottság tárgyalásának alapjául szolgáltak, nem fognak-e új adatokkal kiegészítést nyerni.

Lukács László pénzügyminiszter kijelentette, hogy ez adatokat ki fogja egészíteni és e kiegészítés már a legközelebbi napokban kezébe jut az országos bizottság minden tagjának. A bizottság elhatározta, hogy a kiegészítés birtokában érdemleges tárgyalásait megkezdi és e célból július hó 4 én ülést tart.

Bourbon herceg Budapesten.

Budapest, május 27. Don Alfonso Bourbon herceg tegnap este Budapestre érkezett érkezett és az Angol-királynő-szállodában szállt meg. A herceg a mai délelőtt folyamán Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter, Rakovszky István főszámvévőszéki elnöke és más notabilitások látogatását fogadta.

A Visontai Barta párbaj.

Budapest, május 27. Visontai Soma és Barta Ödön orsz. képviselők között támadt affér ma délelőtt fél 12 órakor intézték el a Fodor féle vivóteremben. Az első összecsapásnál Visontai Bartának bal arcára s vállára lopus vágást mért, mire Barta támadott hevesen, s Visontai bal vállán könnyebb természetű sebet ejtett. Erre a segédek a viaskodást be-szüntették. A felek nem békültek ki.

Móricz Pál volt képviselő meghalt.

Bereitő-Ujfalu, május 27. *Móricz Pál* volt országgyűlési képviselő meghalt. Egykor jelentékeny szereplője volt a politikai és közéletnek, Tisza Kálmán hű embere. Később nagy csapások érték, teljesen visszavonult. Halálát hosszabb betegeskedés előzte meg.

Ibsen haldoklik.

Krisztiania, május 27. *Ibsen Henrik* a halállal vívódik. Betegsége már hosszabb idő óta tart, az agg költő ereje rohamosan hanyatlik, a halál minden pillanatban bekövetkezhet.

A gépkocsi verseny áldozata.

Poitiers, május 27. Renault Marcel a páris-madridi szerencsétlen gépkocsi verseny egyik áldozata belehalt sérüléseibe.

Budapest a szentpétervári ünnepen.

Budapest, május 27. A főváros közgyűlésén tudomásul vették, hogy a főváros küldöttsége a szent-pétervári ünnepre ment, habár Vársonyi Vilmos kifogásolta, hogy szabad ország fővárosa küldöttségileg meg nem szabad intézményü országba.

Hajó-szerencsétlenség.

Antwerpen, május 28. A Huddersfield nevű angol és Uto nevű norvég gőzösök összeütköztek. Az előbbi elsüllyedt és 22 utas, többnyire olasz és osztrák kivándorló, belefullt a tengerbe.

Gabona tözsde.

Budapest, máj. 27. Buzakinálát mérsékelt vételkedv gyöngge, Kedvező irányzat mellett 20,000 métermázsra került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonanevek kedvezők. Idő: borus.

Buza áprilisra	7.83—84.
„ májusra	7.47—48.
„ októberre	6.57—58.
Rozs áprilisra	5.82—83.
„ októberre	5.48—49.
Zab áprilisra	6.43—44.
„ októberre	6.44—45.
Tengeri májusra	6.37—38.
„ júliusra	6.38—39.
Repce augusztusra	12.40—50.

Regénycsarnok.

A nagymama álma.

Irta: *Vértessy Gyula.*

— Megállj csak, galambom, még ezen a csokron is kell valamit igazítani! Várj a fodor itt nem jól áll; ej, ez a csipke se simul le a válladra. Így ni, most már türelemmel nézel ki.

Azt mondta a nagymama, hogy „türelemmel” hanem Erzsike a kis hű jószág, kiolvasta a nagymama ragyogó szeméből és elragadtatástól reszke ő hangjától, hogy az a „türelemmel” ennyit jelent: Gyönyörű vagy, elragadóan szép vagy én mindenségem, én gyönyörűségem, te kis haszontalan!

— Hohó, kisasszony méltóztassék csak még egy kis türelemmel lenni. No lám, hogy siet valaki a bálba, hogy csak egy fordulót is el ne mulasszon valahogy! Bezzeg a francia órákra ugy-e nem igyekeztünk így? A mamzell egy egy negyedóráig is elkiabálhatot utánad. No hát persze, egy kicsit kellemesebb dolog is az, ha át ölel bennünket egy karcu legény és heje-hopp, egy pillantás, már ott repülünk a többiek között! Persze, hogy ez kellemesebb mint magolni: le canif: a tollkés! monpére: a papám; j'ai: nekem van és más efféle.

— Nagymama ne csufoljon! nézze inkább ezt a virágot, segítsen föl tüzni. Jó lesz így?

— Nem kicsikém, följobb tűzzük! Ezt a csipkét hadd fedje el egy kicsit. De, hogy utól is érte az én mennyaszonykori ruhám ezt a ti mai divatotokat! Szakasztott ilyen maskara-ujjakat hordtunk, mint ti most és bizony, gyerekek, a szoknyáitokkal is, ha így haladtok, maholnap eljuttok a krinolinig. És a ruhátok kivágása is éppen olyan mint a miénk volt, a mi vállaink is sza-

badon maradtak, csak a két két keskeny szalag tartotta a derekat, hogy még jobban le ne csuszszék, akárcsak ezen a te ruhádon.

— Mondja, csak, nagymama, szép vála volt magának?

— Azt mondták, hogy szép, — de persze a fiatal emberek mondták, azok pedig akkor is füllentettek, mint most. Hát tudod, kicsikém nem volt ilyen gömbölyű, mint a tied, de fehérebb volt. Jaj, te Erzsike most is nevetnem kell rajta, ka eszembe jut, hogy micsoda bolondos verset fábrikált az édes apám egyik jurátusa, egyszer hozzám. Olyanféle volt benne, hogy olyan a vállam, mint a Mont Blanc hegye! A fiatal legények, lelkem, akkoriban is csak annyi bolondított összefirkáltak, mint most. Jaj megnyit mulatunk akkor rajta. Szegény feje bizonyára azt akarta írni, hogy fehér mint annak a hogynek a tetején a hó! De hát hiába, a szerelmes ember akkor se tudta leírni azt, a mit gondolt, éppen úgy mint most.

— Ugyan, édes nagymama, nem lehetne még egy kicsit összehuzni a fűzőszinórt?

— Ördögöt! Most is olyan karesu vagy, mint a nád szál! De bolondság is így fűzködni.

— En vagyok befűzve? Tegye csak be az ujját a derék alá. No, de ne a nagyujját. Az persze hogy nem fér. Csak a kicsit! Azt is csak egy kicsit. No látja?

— Látom, látom, hogy az sem fér alá! Bomoljon meg a dolgokat, hogy így kinezgessék magatokat.

— Nagymama, ha maga nekem most itt a szavára fogadja, hogy maga nem fűzte be magát soha sem, mikor bálba ment, hát én akkor menten kifűzöm magamat.

— No hiszen, csak az kellene, hogy úgy ölelgessen az a sok frakkos mihaszna!

— Nem az a beszéd nagymama, de hogy fűzte-e magát vagy sem?

— Nahát fűztem, persze hogy fűztem. Ördög adta fruskája, ilyeneket kérdegetni egy ilyen békának, a vén nagyanyjától.

Persze, hogy fűztem, de nem ilyen bolond miderrel ám, hanem kis halcsontos mellénykével, a mit magunk var-tunk.

— Az már mindegy. Szóval fűzte magát.

(Folyt. köv.)

Magy. kir. államvasutak.

83924/903 C. I. szám.

HIRDETMÉNY.

A magy. kir. államvasutak kezelése alatti helyi érdekű vasutakon a szabadon feladott élő baromfi (csirke, kacsa, lud, pulyka és egyéb szárnyas) küldemények szállítására nézve folyó évi június hó 1-én életbe lépő s folyó évi április hóban kihirdetett új díjszabásból addig is, míg a helyi érdekű vasutaknak már sajtó alatt levő új közös áru díjszabása ki fog adatni, külön lenyomat a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál (Budapest VI. Cséngeri-u. 33 sz. a.) példányonként 10 fillérért lesz kapható.

Budapest 1903 május hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

NYILT-TÉR.

Fix fizetéssel

alkalmazást nyernek oly intelligens megbízható egyének, — nők is — kik gyermekbiztosítással kívánnak foglalkozni.

A szakmába járatlanok be lesznek oktattva.

Közelebbi felvilágosítás **Wallerstein Fülöp fia** cégnél (Piacz-u. 24.) nyerhető.

Csőd alatti árverés.

Közadós Schvarcz Viktor csőd-tömegében még meglevő különböző vásznak és egyéb áruk **f. hó 29-én d. e. 8 órakor** az üzlethelyiségben (Piacz-utca 79. szám Gaál ház.)

árverésen elfognak adatni.

Dr. Nagy Kálmán,
tömeggondnok,

A legjobb arcz-szépítőszert a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Kitűnő toillet szappanok a három színben, fehér, rózsás és crème. 1 doboz ára 1 korona.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguerijában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerészében, **Aradon, szabadságtér,** valamint minden más gyógyszerészben.

Miért szenved? mikor önnek a biztos gyógyulásra a legrégibb sebekenél is ki-látása van és majd nem mindig elkerülhetni a fájdalmas operációt vagy amputálást. ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi centifolia-kenőcsöt

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van a fájdalom enyhítésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használják a gyermek ágyasok mellbajainál, melikeményedésnél, vörhenyénél, mindenféle régi bajnál, sebeknél lábakon csontokon, sebeknél, sócsusz, dagait lábakknál is; ütött, szurt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegen testek kiválasztásánál, mint üveg és faszilánk, homokdara, valamint ráknál körömméregnél körömdaganatnál, hólyagnál, menéstől kisebbedet lábakknál. Légt sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt sebeit a nyakon támadt daganatot, vérdaganatot, fülbajt és a gyermekek sebesedését stb. stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében. A tégely csomagolással, postaköltséggel és szállító levéllel együtt 3 50 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetiben megtekinthető: Mindenkit óvok hamisítványok vételétől és kérem vigyázni hogy minden tégelyen a cég „Órangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pregrada be-
getve legyen.

THIERRY A. gyógyszerész

balzsama és centifolia-kenőcse.

E két gyógyszerében felülmulhatlan szer, sohasem romlik el ellenben minél régibb lesz, annál értékesebb és hathatóbb, és sem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segitenek, legalább az orvos megérkezéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosú ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki hanem maradunk csak e mellett a két régi elismert jó, olcsó, megbízható, amellet teljesen ártalmatlan, világhírű szernél, melyeknek minden családnál találhatónak kellene lenni. Ahol a fent ismertetett védjegyekkel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és czimezni.

Thierry (Adolf) Órangyal-gyógyszertára Pregrada
Rohitsch Sauerbrunn mellett.

Közp. raktár Budapesten; Török J. gyógyszerész Zágrábban; Mittebach S. gyógyszerész és Bécsben; Brady C. gyógyszerésznél

Beszél, nevet és énekel a „GRAMOPHON”! (Beszélőgép)

Beszerzi magának minden jó házi asszony; ha meglátja:

Mentze Henrik ujdonságok áruházában, Debrecen, Piac- és Szent-Anna-utca sarkán
a most érkezett „SUPERIOR” tüzzománc főzőedényeket,

mezek meglepő szép vörösbarna színben, minőségre és tartósságra *felülmulhatatlanok*. (Kéretik a „Superior” védjegyre ügyelni.)
— Egyszeri próba elegendő arra, hogy bárki is meggyőződjék arról, hogy kizárólag *jó minőségű árut, olcsó szabott árak mellett*
MENTZE HENRIK ujdonságok áruházába szerezhető be a legjobban, hol igen nagy választék van háztartási különlegességekben,
gyermekjátékokban, műiparáruban, piperecikkekben és mindenféle alkalmi ajándékokban.

PéNZ-, szivar- és cigarettatárcák, kézi bőröndök, haj-, ruha- és fogkefék, szappanok, puderek, valódi
kölni viz és illatszerek, tükrök és fényképkeretek, valódi doube és gyász nyakláncok, brostük és fül-
bevalók, teljes tennis felszerelés, hintaágyak, ugyszintén valódi egyiptomi cigaretta papirok stb.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.

... 50 évi siker ...

ESZÉKI
ARCKENŐCS
és eszéki
Szalvator
szappan

Eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr
összes tisztátalanságát.

Valódi csakis a

DIENES J. C. „Szalvator”
gyógyszertárából

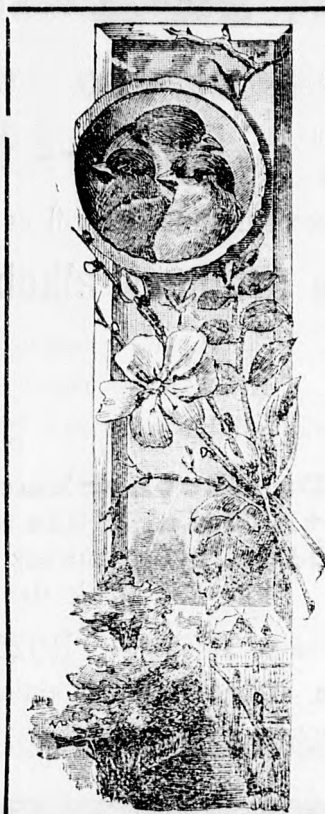
Eszéken, Felsőváros.

1 tégely eszéki arckenőcs ára 70 fill. és 1 korona
1 drb. Szalvator-szappan „ 1 korona
1 tégely kézi paszta „ 1 kor 20 fillér
Lyon rizspor kis doboz 1 kor., nagy doboz 2 kor
Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatré-
szektől és megfelelnek tökéletesen a 71,012 számú
B. m. rendeletnek

Főraktár Budapesten
Török József

gyógyszerésznél

VI., Király-utca 12. és Andrassy-ut 29.

== = Olcsó = =
törlesztéses kölcsönök.

Földbirtokokra és bérházakra, 15—65 évre.

A kölcsönök bármikor visszafizethetők.

Magas kamatu kölcsönök olcsó tör-
lesztéses kölcsönökké átváltoztathatók

Bővebb értesítést és kimerítő tájékoztatást nyújt

a **Takarék és Hitelintézet Részvénytársaság**

II Debreczenben. piacz-Csapó ut. 4. szám a.

„Párisi divat áruházban”

Nagy Pünkösti vasár!

Rém olcsó árak mellett kapható,

Blousok,

Napernyők,

Utazó gallér és

k ö p e n y e k,

Remek női diszitett kalapok.

„Párisi divat áruházban”

Debrecen nyomtatott László József könyvnyomdájában.